

A statisztikára csodálkozva

Az 1,7 millió bejegyzett vállalkozás azt jelenti, hogy

- minden 6. magyar embernek van bejegyzett vállalkozása (tényleg?)
- ha csak az 1 millió működő vállalkozást tekintjük, minden 10. magyar embernek van vállalkozása (?)
- ha az 5 millió munkaképes korú népességet tekintjük, minden 5.-nek van cége
- ha a 270 ezer társas vállalkozást tekintjük, ez legalább 540 ezer embert szolgál ki

A történeti megközelítés tapasztalatai 1.

- A szocializmus évtizedeiben (1947-1977?) radikálisan lecsökkent a maszekok száma – a mélypont 30 ezer főnél volt.
- Ez azt is jelentette, hogy e 30 ezer maszek helyi monopóliumként funkcionált, igazi verseny nem volt, és a maszek cég egy kincsesbánya volt.

A történeti megközelítés tapasztalatai 2.

- 1962-től engedélyezték a TSZ-tagok számára háztáji gazdaságok tartását.
- 1970-es FAO felmérés 1,7 millió kisgazdaságot mutatott ki Magyarországon.
- Az ekkortájt 3,2-es családnagysággal besorozva a háztáji agrártermelés a magyar lakosság közel felének nyújtott kiegészítő jövedelmet.

A történeti megközelítés tapasztalatai 3.

- A 60-as évek közepétől mind elterjedtebbé vált az „ipari háztáji”, azaz a második gazdaság az agrárszektoron kívül.
- A „borravalós szakmák” olyannyira elterjedtek, hogy túlzás nélkül állítható, az emberi élet minden fázisát érintették. Az ember életében legelőször a csecsemő nyúlt ki az anyaméhből, és adott át egy borítékot a nőgyógyásznak, hogy végül még a koporsóból kinyúlva honoráljuk a sírásó tevékenységét.

A történeti megközelítés tapasztalatai 4.

- A 70-es évekre a második gazdaság számos helyen gyakorlatilag elsővé vált. A magyar csoda titka, a legvidámabb barakk vidámságának bázisa az állami tulajdon és bürokratikus szabályozás keretein kívül megtermelt és megszerzett jövedelemmel függött össze.
- Jellemzővé, elfogadottá és gyakorivá vált az állami eszközökkel történő magánvállalkozás.

A történeti megközelítés tapasztalatai 5.

- Az 1968-as Új Gazdasági Mechanizmus (UGM) legfontosabb vonása, hogy a korábbi direkt és naturális tervalkuk helyébe a „szabályozó alku” tette az állami vállalati körben is.
- Elfogadottá vált a gazdaságossági szemlélet, és középpontba került a nyereség.
- A 70-es évektől igazán szegény embernek azt tekinthettük, aki semmilyen formában nem vett részt kedvezményezettként e privát értékkörforgásban, és kizárólag mint adakozó szerepelt.

A történeti megközelítés tapasztalatai 6.

- 1982 januárjától lépett hatályba az a rendeletcsomag, amely engedélyezte a társas vállalkozás különböző – ekkor még módfelett szégyenlős – formáit. (GMK, VGMK, szakcsoport, stb.)
- E korszak végére, 1988-ra – a húzd meg, ereszd meg gazdaságpolitika széljárásainak is kiszolgáltatva – mintegy 30 ezer ilyen vállalkozást tartott nyilván a statisztika.

A történeti megközelítés tapasztalatai 7.

- Az 1988. évi VI. törvény a gazdasági társaságokról lényegét tekintve máig ható erővel iktatta jogaikba a nyugati piacgazdaságokban megszokott vállalkozási formákat (Bt., Kft., Rt., stb.)
- Ezzel a gazdasági alap változása 88-ban megelőzte a felépítményt (a politikai rendszerváltozást), a társasági törvény a gazdasági rendszerváltás törvénye volt.

A történeti megközelítés tapasztalatai 8.

- A hatás nem maradt el, 88 és 94 között 30 ezerről 240 ezerre nőtt a társas magánvállalkozások száma.
- Kb. 100 ezerről mintegy 700 ezerre nőtt az egyéni vállalkozások száma.
- 95-re a bejegyzett vállalkozások száma elérte az 1 milliót.
- E viharos gyorsaságú fejlődés felülmúlta bármely más európai állam tapasztalatait.

Vállalkozói szektor napjainkban 1. Tévhitek

„A kisvállalkozói szektor egyik legnagyobb erénye a rugalmasság”.

- Ez az állítás csak a szektorra igaz általában, a konkrét vállalkozó, amíg csak lehet, ragaszkodik cégéhez, ahhoz a tevékenységhez, amihez ért, amit éppen csinál.

Vállalkozói szektor napjainkban 2. Tévhitek

„A kisvállalkozó lényegi attribútuma az innováció”.

- Ez az állítás akkor sem lenne teljesen igaz hazánkban, ha az innovációhoz nem volna szükség általában jelentős tőkebefektetésre is. Azonban az innováció tőkeigényes, és a kisvállalkozóknak nincs tőkéjük.

- A rendszerváltozás szétzilálta a korábbi innovációs láncokat (ha voltak egyáltalán), és újak még nem épültek ki.

Vállalkozói szektor napjainkban 3. Tévhitek

„A vállalkozások helyzetét tükrözik a vállalkozói vélemények”.

- Magyar sajátosság a „panaszkodó vállalkozó”, aki ahelyett, hogy büszke lenne eredményeire, netán dicsekedne velük, szomorú és elégedetlen, hogy milyen rosszul megy a sora.

- A vállalkozói közhangulat leképezi az általános társadalmi hangulatot, és ez Magyarországon jelenleg sokkal rosszabb, mint a tényleges helyzet.

Vállalkozói szektor napjainkban 4. Tévhitek

„Minél több támogatás, annál több...? ...”

- Jóllehet, rendszeres vállalkozói követelés a vállalkozások direkt támogatása, tapasztalatok szerint ez legalább annyit árt, mint amennyit használ.
- A nemzetgazdasági cél, a versenyképesség, aligha érhető el a vállalkozások elkényelmesítésén (gyámolításán) keresztül.

Vállalkozói szektor napjainkban 5. Sajátosságok

„Kicsinek lenni és kicsinek maradni”.

- A történelmi determináció következménye is, hogy a magyar vállalkozók
 - kerülik a nyilvánosságot
 - kerülik a precíz adatnyilvántartást és adatszolgáltatást
 - kerülik a növekedést
 - kerülik az adózást.

Vállalkozói szektor napjainkban 6. Sajátosságok

„Menekülés a bürokrácia és az adminisztráció elől”.

- A vállalkozásba kezdők legfőbb motívuma hazánkban nem annyira az elérhető jövedelem volt, mint inkább a korábbi munkahely stupid hierarchiája alóli kiszabadulás, a „magam ura leszek” motívum.
- Így saját vállalkozásukban is kerülnek az adminisztrációt, a szabályozottságot, és ennek akár kisebb jeleit is túlzott bürokratikus teherként élik meg.

Vállalkozói szektor napjainkban 7. Tévhit

„A gyenge állam a jó, az hagyja kibontakozni a vállalkozást”.

- Ez csak akkor igaz, ha az állam abban erős, hogy elnyomja a vállalkozásokat.
- Általában azonban az állam küldetése, hogy a közjó érdekében szabályozza a versenyt, korlátozva ezzel vállalkozói csoportokat vagy nem kívánatos eredményeket.
- Erős az az állam, amely betartja és betartatja a törvényeket.

A KKV szektor történelmi erősségei

- Túlélőképesség
- Alkalmazkodóképesség
- Politikai állammal szemben a civil társadalom
- Társadalmi beágyazottság (természetadta CSR)
- A család, mint termelési egység (szemben a korábbi fogyasztási egység mivoltával)
- Fogyatékos merkantilista szemlélet (innen nézve erősség, máshonnan tekintve hiányosság)

EGY VÁLLALKOZÁSTÁMOGATÓ GAZDASÁGPOLITIKA KÖRVONALAI

Az 5K programja

- Kiszámíthatóság
- Konzultáció
- Komplexitás
- Közüzemek, keretfeltételek, infrastruktúra
- Kezdő és hátrányos helyzetben levő vállalkozók támogatása

AZ 5K PROGRAMJA I. KISZÁMÍTHATÓSÁG

Főbb elemei:

- Stabilitás
- Kalkulálhatóság
- Adekvát eszközök használata

AZ 5K PROGRAMJA II. KONZULTÁCIÓ

Főbb elemei:

- Tripartizmus (sőt, többszintű tripartizmus)
- Őszinteség
- Érdekérvényesítés v/s szakmaiság
- Érdekbeszámítás

AZ 5K PROGRAMJA III. KOMPLEXITÁS

Főbb elemei:

- A szabályozók konzisztenciája
- Rendszerszemléletű megközelítés
- A kritikus tömeg

AZ 5K PROGRAMJA IV. KÖZÜZEMEK, INFRASTRUKTÚRA

Főbb elemei:

- Tradicionális infrastruktúra
- Üzleti infrastruktúra
- Humán infrastruktúra
 - Szakmai képzés
 - Vállalkozói, gazdálkodási ismeretek
 - Nyelvtudás

AZ 5K PROGRAMJA V. KEZDŐ VÁLLALKOZÓK TÁMOGATÁSA

Főbb elemei:

- Adminisztrációs terhek csökkentése
- Piackonform megközelítés (a vállalkozás-fejlesztés paradigmaváltása, Kállay L.)
- Hozzáférhető, naprakész forrástérkép

Köszönöm a figyelmet!

Szirmai Péter

peter.szirmai@uni-corvinus.hu